EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2022.2.2.
COM(2022) 30 final

Szabványosítási csomag

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

az 1025/2012/EU rendelet 2016–2020. évi végrehajtásáról

1. Bevezetés

Az 1025/2012/EU rendelet[1] (a továbbiakban: a rendelet) meghatározza azt a jogi keretet, amely lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy felkérje az európai szabványügyi szervezeteket[2] arra, hogy az uniós szakpolitikákat és az uniós jogszabályokat támogató, árukra és szolgáltatásokra vonatkozó szabványokat és szabvány jellegű dokumentumokat dolgozzanak ki, valamint meghatározza az európai szabványosítási rendszer (ESS) működésének uniós támogatását és az ESS működésének fő kritériumait.

A rendelet 24. cikkének (3) bekezdése értelmében a Bizottság ötévente jelentést tesz a rendelet végrehajtásáról. Az első jelentést 2016-ban tették közzé a 2013–2015-ös időszakra vonatkozóan[3]. Bár egyes adatok csak 2019-ig álltak rendelkezésre, a jelentés elsősorban a 2016–2020 közötti időszakra vonatkozik, és lehetőség szerint 2021-ig terjedő, aktualizált tényeket és számadatokat is tartalmaz. A rendelet 24. cikkének (1) és (2) bekezdése előírja az európai szabványügyi szervezetek és az uniós finanszírozásban részesülő egyéb szervezetek számára, hogy éves jelentést nyújtsanak be tevékenységükről. Ezeket a jelentéseket figyelembe vették e jelentés elkészítésekor. Az adatgyűjtés támogatása céljából független tanulmányt[4] készíttettek.

2. A rendelet végrehajtása

A Bizottság számos kezdeményezést és intézkedést indított a rendelet végrehajtásának támogatására. A 2015. évi egységes piaci stratégia[5] támogatása céljából és a 2016. évi szabványosítási csomag[6] részeként a Bizottság a szabványosításra irányuló közös kezdeményezést indított. A több érdekelt felet bevonó és partnerségen alapuló megközelítés keretében ez a kezdeményezés az ESS korszerűsítését, valamint vonzerejének, eredményességének és hatékonyságának fenntartását tűzte ki célul. A kezdeményezést 15 különböző alintézkedésre bontották, és a dokumentumok nyilvánosan hozzáférhetők[7]. Az aktuális helyzet ismertetésére 2018 januárjában került sor[8]. E kezdeményezéseket és intézkedéseket is figyelembe véve a rendelet jelenlegi végrehajtása a következőképpen foglalható össze:

[1] Az Európai Parlament és a Tanács 1025/2012/EU rendelete (2012. október 25.) az európai szabványosításról, a 89/686/EGK és a 93/15/EGK tanácsi irányelv, a 94/9/EK, a 94/25/EK, a 95/16/EK, a 97/23/EK, a 98/34/EK, a 2004/22/EK, a 2007/23/EK, a 2009/23/EK és a 2009/105/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 87/95/EGK tanácsi határozat és az 1673/2006/EK európai parlamenti és tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 316., 2012.11.14., 12. o.).

[2] A rendelet értelmében a három európai szabványügyi szervezet az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN), az Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság (CENELEC) és az Európai Távközlési Szabványügyi Intézet (ETSI).

[3] COM(2016) 212 final.

[4] Tanulmány az 1025/2012/EU rendelet végrehajtásáról (24. cikk) https://doi.org/10.2873/504681 és https://doi.org/10.2873/593923

[5] COM(2015) 550 final.

[6] COM(2016) 358 final.

[7] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#jis

[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018SC0015

2.1. Átláthatóság a szabványügyi testületek között (4. cikk)

A rendelet 4. cikke határozza meg a szabványoknak az európai szabványügyi szervezetek és a nemzeti szabványügyi testületek, valamint e szervezetek és a Bizottság közötti átláthatóságára vonatkozó elvárásokat.

Az online eszközök a 4. cikkben előírtaknak megfelelően megkönnyítették a szabványtervezetekhez való hozzáférést és a szabványok átláthatóságát a többi európai szabványügyi szervezet, a nemzeti szabványügyi testületek és a Bizottság számára. A szabványtervezetekhez való, a rendelet 4. cikke szerinti európai szintű hozzáférést és a szabványok átláthatóságát az európai szabványügyi szervezetek által 2015-ben bevezetett online eszközök könnyítették meg, mivel olyan mechanizmust vezettek be, amely közvetlen online hozzáférést biztosít az európai szabványügyi szervezetek tagjai/részt vevő érdekelt felei, a Bizottság és az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) számára az európai szabványtervezetekhez és szabvány jellegű dokumentumokhoz. Ami a nemzeti szabványügyi testületeket illeti, 2019-ben mintegy 70 %-uk rendelkezett olyan online eszközökkel, amelyek megkönnyítik az érdekelt felek számára a nemzeti szabványtervezetekhez való hozzáférést. Mindazonáltal a civil társadalmi szervezetek és a kis- és középvállalkozások (kkv-k) jelentései alapján továbbra is kihívást jelent a nemzeti szabványügyi testületek tevékenységeihez való hozzáférés.

2.1.1 Iránymutatás

Az átláthatóság előmozdításának további feladataként a Bizottság 2015-ben az európai szabványügyi szervezetekkel együttműködve **útmutatót**[9] készített az európai szabványügyi szervezetek képviselői, a Bizottság tisztviselői, az uniós tagállamok és az érdekelt felek számára a Bizottságtól[10] érkező szabványosítási kérelmek szerepéről, a szabványosítási kérelmek[11] elkészítésének és elfogadásának módjáról, valamint azok végrehajtásáról[12]. 2016-ban[13] a Bizottság általános **ellenőrző listát** is kiadott **az európai szabványügyi szervezetek számára, hogy önértékelést végezzenek** az uniós jogszabályokat támogató harmonizált szabványok elkészítése és szállítása során annak érdekében, hogy előmozdítsák a szabványok és a szabvány jellegű dokumentumok minőségét, valamint az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való sikeres idézést. Egyes esetekben[14], a szakpolitikai területek vonatkozásában az ellenőrző listát a jogszabályok és más ágazati követelmények sajátosságaihoz igazították.

Az uniós termékszabályok végrehajtására vonatkozó átfogó bizottsági iránymutatás részeként a **„kék útmutató”**[15] külön szakaszt tartalmaz a szabványokról (4.1.2. szakasz és VI. melléklet)**.**

[9] SWD(2015) 205 final, 2015. október 27.
[10] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/13507/attachments/1/translations
[11] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/13508/attachments/1/translations
[12] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/13509/attachments/1/translations
[13] Ares(2016)6548298, 2016. november 22.
[14] pl. a 2014/30/EU és a 2014/53/EU irányelv.
[15] https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks_en#blue-guide

2.2. Inkluzivitás és az érdekelt felek részvétele, beleértve a kutatási szerveket is (5. és 9. cikk)

A rendelet 5. cikke előírja az európai szabványügyi szervezetek számára azt, hogy ösztönözzék és könnyítsék meg az összes érintett érdekelt fél megfelelő képviseletét és tényleges részvételét a szabványosítási tevékenységeikben, ideértve a kkv-kat, a fogyasztói szervezeteket, valamint a környezetvédelmi és társadalmi érdekelt feleket. A jelenleg uniós finanszírozásban részesülő érdekelt szervezetek (más néven a „III. melléklet szerinti szervezetek") a következők: Small Business Standards (SBS) (kisvállalkozások szabványügyi szervezete), European Consumer Voice in Standardisation (ANEC) (az európai fogyasztók hangja a szabványosítás területén), Environmental Coalition on Standards European Environmental Citizens Organisation for Standardisation (ECOS) (Európai Környezetvédő Civil Szervezetek a Szabványosításért) és a European Trade Union Confederation (ETUC) (Európai Szakszervezetek Szövetsége), amelyek a kkv-ket, a fogyasztókat, a környezetvédelmi és a munkavállalói érdekeket képviselik.

Európai szinten (a rendelet 5. cikkének (1) bekezdése) a III. melléklet szerinti szervezetek szakpolitikai szinten részt vehetnek az összes európai szabványügyi szervezet irányító testületében, műszaki szinten pedig a CEN-CENELEC műszaki testületeiben és az ETSI műszaki bizottságaiban. Az utolsó jelentés óta új kezdeményezésekre került sor a fent említett szervezetek bevonása és tényleges részvételük további javítása érdekében.

2017-ben a CEN és a CENELEC végrehajtott egy olyan változtatást, amelynek révén a III. melléklet szerinti nem ipari szervezetek (ANEC, ETUC és ECOS) hivatalos véleményt nyújthatnak be a szabványtervezetekről (az úgynevezett „véleményezési jog"). Nem kedvező vélemény esetén a szóban forgó szabvány elkészítéséért felelős műszaki bizottság figyelembe veszi a vélemény indokolását, és visszajelzést ad. Ez a szabványtervezet felülvizsgálatához is vezethet. Összességében a társadalmi érdekelt felek összes hivatalos véleményének 76 %-a volt kedvező.

2017-ben az ETSI elindított egy „3SI programot" azzal a céllal, hogy bevonja a III. melléklet szerinti szervezeteket. Ez a program kerekasztal-beszélgetéseket tartalmaz az ETSI tisztviselőivel és az érdekelt felek ETSI-n belüli képviselőjével (a „3Si-szószóló") az inkluzivitás kérdéseinek megvitatása céljából. Az ETSI nem vezetett be a CEN-hez és a CENELEC-hez hasonló mechanizmusokat, amelyek révén a III. mellékletben szereplő nem ipari szervezetek strukturáltabb szerepet – például hivatalos véleménynyilvánítási jogot – kapnának a szabványok kidolgozásának folyamatában. Az SBS 2021 nyarán elégedetlenségének adott hangot az ETSI inkluzivitásával kapcsolatban a Bizottság jövőbeli szabványosítási stratégiájára vonatkozó ütemtervről[16] szóló nyilvános konzultáció során, megjegyezve, hogy „*az ETSI eddig nem különített el elegendő forrást és költségvetést az inkluzivitás növelésére*"[17], amint azt egy másik kkv-szövetség is hangsúlyozta[18]. A rendelet alapján finanszírozott egyéb szervezetek hasonló véleményeket juttattak el a 24. cikk szerinti

[16] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Szabvanyositasi-strategia_hu
[17] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Szabvanyositasi-strategia/F2665680_hu
[18] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Szabvanyositasi-strategia/F2665677_hu

jelentésekben. Például az ANEC 2019. évi jelentése[19] a következőket idézi: „*Az ETSI vonakodik elmélyíteni az inkluzivitásra vonatkozó rendelkezéseit, és úgy véli, hogy összhangban van a rendelettel. A III. melléklet szerinti szervezetek azonban úgy vélik, hogy az ETSI nem felel meg a követelményeknek*”. Hasonlóképpen az ECOS a következőt állapítja meg[20]: „*Az ETSI-ben való III. melléklet szerinti részvétel a másik két európai szabványügyi szervezethez képest továbbra is összetettebb”.* Egyik észrevételük az, hogy a folyamat inkluzivitása nem választható el a szavazati jogoktól, mivel az ETSI-ben az ipari érdekelt felek szavazati jogai erősebbek, mint bármely más kategóriába tartozó érdekelt fél vagy hatóság kombinált szavazati joga. Az uniós tagállamokból származó nemzeti szabványügyi testületek ETSI szavazati jogainak aránya körülbelül 2 %. Az egyéb nem ipari érdekelt felek (civil társadalom, tudományos körök, kutatás) szavazati jogait szavazás esetén nehéz számszerűsíteni.

Ezeknek az aggályoknak bizonyos érdekelt felek is hangot adtak, különösen az akadálymentesség esetében, ahol a fogyatékossággal élő személyek egyes képviselői nehezen érzékelték a folyamatot inkluzívnak, és a fogyasztói szövetségekkel való kapcsolattartásra kellett támaszkodniuk. Bár szigorú értelemben a fogyasztói szövetségeken keresztül történő ilyen kapcsolattartás nem ellentétes a rendelettel, az érdekelt felek különböző kategóriái által hangoztatott aggályok megkérdőjelezik, hogy elegendő figyelmet szentelnek-e az inkluzivitásnak.

2.2.1 Kutatási szervek

Ami a rendelet 5. cikke (2) bekezdésének és 9. cikkének végrehajtását illeti, az európai szabványügyi szervezetek[21] jelentései kiemelik, hogy különböző tevékenységekre került sor kutatási szervek bevonásával. A jelentések azonban nem teljesen egyértelműek a tevékenységek hatékonyságát, például a konkrét szabványok elfogadására vagy a fokozott részvételre gyakorolt hatásait illetően.

Egy kapcsolódó fejlesztés keretében 2016 októberében, majd megújított formában 2021 októberében[22] a CEN, a CENELEC és az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja (JRC) együttműködési megállapodást írt alá a kutatás és innováció szabványosítással való áthidalása, a szabványosítási igények előrejelzése és a stratégiai prioritásokhoz való igazodás érdekében.

A JRC a szabványosításra irányuló közös kezdeményezés során a COST szövetséggel is együttműködött, hogy tájékoztatást és képzést nyújtson a szabványosítás előnyeiről a COST-projektek keretében végzett kutatás és innováció kapcsán. Ezen a kapcsolaton keresztül a CEN-CENELEC 2019 óta több képzési modult is biztosított.

[19] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/44748?locale=hu
[20] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/44749?locale=hu
[21] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#article24
[22] https://www.cencenelec.eu/news-and-events/news/2021/pressrelease/2021-10-21-jrc-cen-cenelec-renewed-cooperation/

2.2.2 IKT-eszközök

Az európai szabványügyi szervezetek beszámoltak a beruházásokról és az IKT-eszközök használatáról az európai szabványosítási rendszer hatékonyságának növelése és a szabványosítási tevékenységek megkönnyítése érdekében (például a tagok közötti együttműködés, találkozók szervezése, tervezet kidolgozása, munkadokumentumokhoz és szabvány jellegű dokumentumokhoz való hozzáférés, valamint a távoli kommunikáció és jóváhagyások).

2.3. A nemzeti szabványügyi testületek és az európai szabványügyi szervezetek közötti együttműködés

A nemzeti szabványügyi testületek és az európai szabványügyi szervezetek olyan mechanizmusokat hoztak létre, amelyek megkönnyítik a bevált gyakorlatok cseréjét, például tanácsadó csoportok, monitoringbizottságok, találkozók és iránymutatások alkalmazásával. A három európai szabványügyi szervezet számos eszközt használ a bevált gyakorlatok egymás közötti, valamint a nemzeti küldöttségek közötti cseréjének megkönnyítése és javítása érdekében (például nemzeti küldöttségek vezetőinek az ETSI által tartott találkozói útján). Az európai szabványügyi szervezetek együttműködnek az oktatással, képzéssel, valamint kutatással és fejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek terén is a különböző szabványosítással kapcsolatos területeken, például a CEN-CENELEC által végzett, a szabványosítással kapcsolatos közös képzési tevékenységekben.

2021 végén egyes nemzeti szabványügyi testületek aggodalmuknak adtak hangot az ETSI-ben betöltött szerepükkel kapcsolatban. Az ETSI és egyes európai nemzeti szabványügyi testületek között jelenleg is folynak megbeszélések a szabványosítás stratégiai partnereiként való elismerésükről.

2.4. A kkv-k szabványokhoz való hozzáférése (6. cikk)

A rendelet 6. cikkének (3) bekezdése értelmében a nemzeti szabványügyi testületek éves jelentést készítenek a kkv-k szabványokhoz és szabványkidolgozási eljárásokhoz való hozzáférésének ösztönzésére és megkönnyítésére irányuló tevékenységeikről. Ez magában foglalja a kkv-k részvételének fokozását célzó bevált gyakorlatok cseréjéről szóló jelentéstételt is (a rendelet 6. cikkének (2) bekezdése). Az e jelentést alátámasztó tanulmány pontos statisztikákat tartalmaz az adott témáról[23], és bemutatja azon nemzeti szabványügyi testületek számát, amelyek lehetővé teszik az érdekelt felek kapcsolódó kategóriájának képviseletét az alábbi táblázat szerint. A táblázat első értéke (29/33) például azt jelzi, hogy 29 nemzeti szabványügyi testület engedélyezte a kkv-k részvételét a CEN-ben az adott ESO-hoz kapcsolódó 33 közül.

Érdekelt felek/európai szabványügyi szervezet/	CEN				CENELEC				ETSI			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019

[23] https://doi.org/10.2873/504681

év												
Kis- és középvállalkozások	29/33	30/34	31/34	31/34	29/33	30/34	31/34	31/34	28/39	29/39	29/39	30/39
Fogyasztók	25/33	24/34	25/34	25/34	20/33	20/34	22/34	22/34	26/39	27/39	27/39	27/39
A környezetvédelemmel foglalkozó érdekelt felek	24/33	24/34	26/34	26/34	18/33	20/34	23/34	23/34	22/39	23/39	23/39	23/39
Társadalmi érdekelt felek	21/33	20/34	23/34	22/34	17/33	18/34	20/34	20/34	19/39	20/39	20/39	20/39

Érdemes megjegyezni, hogy egyes esetekben a társult nemzeti szabványügyi testületek száma sokkal magasabb, mint az uniós és az EGT-országoké. Ennek oka, hogy az európai szabványügyi szervezetek a nem uniós és az EGT-n kívüli nemzeti szabványügyi testületeket is bevonják a fejlesztési folyamataikba.

A tanulmányban szereplő egyik szembetűnő információ, hogy a CEN és a CENELEC nemzeti szabványügyi testületei „*2015 és 2019 között egyre több speciális díjat biztosítottak a kkv-k számára a szabványosítási tevékenységekben való részvételért, míg az ETSI nemzeti szabványügyi testületei esetében csökkenő tendencia mutatkozott az ilyen speciális díjak terén”.* Ezzel kapcsolatban a 2019. évi ETSI-jelentés[24] a következőket fogalmazza meg: *„Az ETSI nem a hatáskörök nemzeti átruházásának elvén működik, így [kkv-i] részvétele az ETSI műszaki szervezetében és tevékenységében közvetlenül az ETSI-ben való tagságuk révén történik […]. Ezeknek az érdekelt feleknek csak a nyilvános jóváhagyási folyamat során kell benyújtaniuk észrevételeiket az ETSI nemzeti szabványügyi testületein keresztül*”.

2.5. A hatóságok részvétele az európai szabványosítási folyamatban (7. cikk)

A rendelet 7. cikkének végrehajtásához kevés szisztematikus és hivatalos információ található a Bizottságnak szóló jelentésekben a hatóságoknak a szabványosítási tevékenységekbe való bevonásáról. Az európai szabványügyi szervezetek[25] jelentései jellemzően a szabványosításra irányuló közös kezdeményezés[26] 4. és 9. intézkedésére utalnak megfelelő feladatként. Mivel nem állnak rendelkezésre pontos adatok, a jövőben mérlegelni lehet egy nyomonkövetési eszköz alkalmazását.

[24] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/44751?locale=hu
[25] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#annual
[26] 4. intézkedés: a nemzeti hatóságok szabványosításra való figyelemfelhívásának javítása; 9. intézkedés: inkluzivitás, átláthatóság és valamennyi érdekcsoport tényleges részvétele az európai szabványosítási rendszerben.

2.6. Éves uniós munkaprogramok (8. cikk)

A 8. cikkel összhangban a Bizottság elfogadta az európai szabványosításra vonatkozó éves uniós munkaprogramokat[27]. Az Unió éves munkaprogramja révén a Bizottság iránymutatást ad az európai szabványügyi szervezeteknek a szabványokkal és szabvány jellegű dokumentumokkal kapcsolatos tevékenységhez, valamint ahhoz, hogy miként lehetne megerősíteni a kis- és középvállalkozások és a társadalmi érdekelt felek bevonását a folyamatba. Ezt a dokumentumot fokozatosan úgy alakították ki, hogy meghatározza az uniós szakpolitikák fontossági sorrendjét azzal a céllal, hogy a szakpolitika-alkotó szemszögéből orientációt és elvárásokat fogalmazzon meg, valamint hatékonyabb iránymutatást nyújtson a szabványosításban érdekelt felek számára a teljesítés tekintetében.

2.7. Szabványosítási kérelmek (10. cikk)

2015–2019-ben a Bizottság 35 szabványosítási kérelmet adott ki, 2020-ban pedig további kilencet. Ebből a 44 szabványosítási kérelemből hatot (13,6 %) elutasítottak. Az európai szabványügyi szervezetek az elutasítás alábbi okairól számoltak be: véleménykülönbség egyes kért szabványokkal kapcsolatban; véleménykülönbség a szabványosítási kérelemben foglalt egyes követelményekkel kapcsolatban; véleménykülönbség abban a tekintetben, hogy egy adott alapvető követelmény alátámasztásához szükség van bizonyos igényelt műszaki előírásokra; vagy véleménykülönbség a kért szabványok benyújtására megállapított határidőkkel kapcsolatban.

A szabványosítási kérelmek elutasítása jelentős hatással lehet i. a tisztességes és hatékony belső piac megvalósítására; ii. az iparágak versenyképességére; iii. a társadalmi érdekelt felek részvételére; és iv. az Unió technológiai szuverenitására. Ez oda is vezethet, hogy nem uniós szabványokra hagyatkoznak, amelyek esetében nem egyértelmű, hogy milyen mértékben követték az inkluzív folyamatot.

A szabványosítási kérelmek végrehajtásával kapcsolatban az is előfordult, hogy annak ellenére, hogy a CEN elfogadta a szabványosítási kérelmet, annak csak egy részét hajtották végre[28].

2.7.1 A szabványosítási kérelmek végrehajtásához nyújtott bizottsági támogatás (HAS)

2018 előtt szolgáltatási szerződés jött létre („Új megközelítéssel foglalkozó tanácsadók” [„New Approach Consultants” – NACs]), amelynek célja, hogy segítse az európai szabványügyi szervezeteket annak ellenőrzésében, hogy a harmonizált szabványok tervezetei megfelelnek-e a bizottsági követelményeknek. E szerződés értelmében az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* említett szabvány jellegű dokumentumok sikerességi aránya korlátozott volt, és jelentős hátralék halmozódott fel a nem hivatkozott szabványok tekintetében. 2017 márciusában a Bizottság belső adatbázisa az európai szabványügyi szervezetek által

[27] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#annual

[28] a tengerészeti felszerelésekről szóló 2014/90/EU irányelv esetében annak ellenére, hogy a CEN elfogadta az M/557 sz. szabványosítási kérelmet, az illetékes műszaki bizottság a tömlők tekintetében nem haladt előre annak végrehajtásában.

benyújtott 596 feldolgozatlan harmonizált szabványt tartalmazott. Annak érdekében, hogy a rendelet végrehajtásához hatékony szolgáltatás álljon rendelkezésre, a Bizottság új szolgáltatási szerződés megkötését szorgalmazta[29] („HAS”). Az új rendszer végrehajtása során a Bizottság figyelmet fordított egyes múltbeli problémák megoldására és a következők biztosítására:

- az európai szabványügyi szervezetek számára nyújtott szolgáltatás önkéntes jellege, a korábbi NAC-rendszerrel is összhangban,
- a szerepek egyértelmű elkülönítése – a tanácsadók nem dolgozzák ki vagy nem tárgyalják a harmonizált szabványok tartalmát, hanem annak értékelésére összpontosítanak, hogy a harmonizált szabványok megfelelnek-e az uniós jogszabályok követelményeinek,
- ágazati szolgáltatások rendelkezésre állása a harmonizált szabványok kidolgozása során esetlegesen felmerülő új kételyek, kérdések vagy problémák megválaszolására, valamint
- a Bizottság szerepe a harmonizált szabványoknak az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való megemlítéséről szóló végső határozatban.

A Bizottság úgy szervezte meg a HAS-tanácsadók tevékenységét, hogy az ne késleltesse a harmonizált szabványok létrehozását.

A HAS tanácsadói rendszerének működése óta 2021 decemberétől az európai szabványügyi szervezetek által a Hivatalos Lapban hivatkozás céljából benyújtott, nem értékelt és nem feldolgozott harmonizált szabványok hátraléka 2018-tól mindössze kettőre, 2019-től pedig ötre csökkent – ezek jelenleg bizottsági határozat tárgyát képezik.

2021. december 9-től a HAS-tanácsadókat irányító bizottsági vállalkozóhoz 21 uniós jogszabály alapján az európai szabványügyi szervezetektől 3 312, a harmonizált szabványok tervezetének értékelésére irányuló kérelem érkezett be, amelyek közül 2 944-et dolgoztak fel, 368 pedig nem támogatható[30]. Az összes ágazatban a HAS-értékeléseknek csupán 27,58 %-a bizonyult pozitívnak[31], főként az uniós jogszabályoknak való meg nem felelés miatt, ami azt mutatja, hogy többet kell beruházni a szabványok kidolgozási folyamatába – pl. a műszaki bizottságokon belül –, hogy a tevékenység jobban igazodjon a szakpolitikai és jogi követelményekhez.

2.7.2 Harmonizált szabványok létrehozása és említése

2016-ban és 2017-ben az érdekelt felek felvetették egyes harmonizált szabványok késedelmes említésének kérdését. Ennek eredményeként a Bizottság 2018-tól nyomon követte a folyamat különböző szakaszait, és a kapcsolódó eredményekről itt a 2020. évre vonatkozóan is beszámolunk.

[29] https://ec.europa.eu/growth/content/technical-assistance-area-harmonised-standards_en
[30] pl. azért, mert nem a harmonizált szabványokra vonatkozik, vagy mert felesleges kérelmekről van szó.
[31] Megjegyzés: egyetlen szabványt 2–4 alkalommal kell értékelni, és minden számítást külön kell kezelni ebben a statisztikában. A feltüntetett szám ezért nem utal a késői szakaszban megjelenő negatív értékelésekre.

2018–2020-ban a Bizottsághoz **1 247 harmonizált szabvány** érkezett be az uniós jogszabályok támogatására. Ezek közül **238** esetében került sor a meglévő harmonizált szabványok új rendeletek szerinti újbóli benyújtására. Ezért az újonnan benyújtott szabványok száma **1 009** volt, beleértve **76** helyesbítést és **267** módosítást.

Az alábbi elemzésben ez a jelentés az új benyújtásokra összpontosít, amelyeket évente és európai szabványügyi szervezetenként osztottak szét az alábbiak szerint:

Szolgáltatott harmonizált szabványok	2018	2019	2020	Összesen
CEN	231	216	129	576
CENELEC	134	161	104	399
ETSI	8	11	15	34
Összesen	373	388	248	1009

2021. december 9-ig **576** harmonizált szabványról tettek említést az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*, **17** szabvány említése folyamatban van, **371** szabványt nem fogadtak el, míg **45** esetében eddig nem született döntés.

A Bizottság belső adatbázisai alapján – amelyek kapcsolatban állnak az európai szabványügyi szervezet informatikai eszközeivel – a harmonizált szabványok CEN, CENELEC vagy ETSI általi elfogadása és a Hivatalos Lapban való említés céljából a Bizottságnak történő hivatalos kézbesítés között eltelt medián idő 100 nap. Ez azt jelenti, hogy az európai szabványügyi szervezetek több mint három hónapot vehetnek igénybe ahhoz, hogy a szabványt a nyilvánosság számára való hozzáférhetővé (azaz megvásárolhatóvá) tételt követően benyújtsák a Bizottságnak, mielőtt a Bizottság megkezdhetné a harmonizált szabvány értékelését és feldolgozását az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való említés céljából[32]. Az átlagos idő (az alábbi táblázatban zárójelben) néhány szélsőséges eset miatt sokkal hosszabb[33].

Az európai szabványügyi szervezet általi elfogadás és a Bizottságnak történő kézbesítés közötti medián (és átlagos) idő (napokban kifejezve)	2018	2019	2020	Összesen
CEN	75 (115)	105 (199)	70 (91)	83 (141)
CENELEC	218 (424)	189 (1374)	82 (481)	186 (822)
ETSI	29 (27)	49 (58)	20 (29)	28 (38)
Összesen	109 (224)	117 (683)	75 (251)	100 (407)

[32] A Bizottság addig nem kezdheti meg a harmonizált szabványok belső feldolgozását, amíg azokat az európai szabványügyi szervezetek hivatalosan nem kézbesítik a Bizottságnak.

[33] A CENELEC esetében a nagy eltérés egyes régi szabványok és a kapcsolódó újabb módosítások együttes benyújtásának tudható be. Mivel egyes régi szabványok az1990-es évekből származnak, az átlag figyelembe veszi a késedelmes benyújtást, és ez az eredmények torzulását idézi elő. Az ilyen jelentős késedelmekhez vezető legtöbb szabványt el lehet különíteni a környezettudatos tervezésre vonatkozó jogszabályokhoz kapcsolódó bizottsági szabványosítási kérelmeknek megfelelő szabvány jellegű dokumentumoktól.

Ami a harmonizált szabványok Bizottság általi feldolgozását illeti, az európai szabványügyi szervezetek által a Bizottsághoz történő kézbesítéstől az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*[34] való említésig eltelt medián (átlagos) idő az alábbi táblázat szerint folyamatosan csökkent. A Bizottság számára 2019-ben szükséges hosszabb feldolgozási idő a közzétételi módszer (a Hivatalos Lap C sorozatáról a Hivatalos Lap L sorozatára) megváltoztatásának tudható be, ami átmeneti kiigazítási időszakot igényelt. Azóta a Bizottság jelentősen csökkentette saját eljárásainak időtartamát. 2020-ban és 2021-ben a Bizottság jobban teljesített, mint 2018-ban (amikor a harmonizált szabványok Hivatalos Lapban való említése még mindig a Hivatalos Lap C sorozatában való közzétételi eljárások keretében történt).

	2018	**2019**	**2020**	**2021**
A Bizottságnak történő kézbesítés és az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való említés közötti medián (és átlagos) idő (napokban kifejezve)	238 (298)	292 (322)	228 (231)	108 (121)

2.8. Hivatalos kifogások (11. cikk)

2015–2019-ben a rendelet 11. cikkének rendelkezéseivel összhangban összesen 20 hivatalos kifogást emeltek egyes harmonizált szabványokkal kapcsolatban. 2020-ban további három kifogás érkezett be[35]. A hivatalos kifogás átlagos időtartama (a benyújtás és a határozat között eltelt idő) 1 084 nap, azaz 3 év.

2.9. Az érdekcsoportok szervezeteinek értesítése (12. cikk)

A Bizottság külön weboldalt[36] hozott létre a 12. cikkben említett bejelentések számára.

2.10. IKT-előírások (13. és 14. cikk)

A legelterjedtebb IKT műszaki előírások nagy részét az utóbbi időben magánfórumok és konzorciumok készítették el. A rendelet 13. cikke lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy meghatározza azokat az IKT műszaki előírásokat, amelyekre a közbeszerzésben hivatkozni lehet. Ez nagyobb versenyt tesz lehetővé ezen a területen, és csökkenti a védett rendszerekbe való bezáródás kockázatát. A Bizottság weboldalán megfelelő listát tettek közzé[37].

Emellett a közös IKT-szabványok biztosítják az interoperabilitást. Ez egyre fontosabbá vált, mivel számos eszköz kapcsolódik egymáshoz. Az IKT-szabványosítási prioritásokról szóló 2016. évi közleménnyel[38] a Bizottság azt javasolta, hogy a szabványalkotó erőforrásokat és

[34] Ez magában foglalja a Bizottságnak az európai szabványügyi szervezetektől kapott harmonizált szabványok első értékeléséhez, majd a szabványok Hivatalos Lapban való említéséhez vezető belső eljárás lefolytatásához szükséges teljes időt.
[35] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#objections
[36] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en
[37] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/ict-standardisation/ict-technical-specifications_en
[38] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52016DC0176

közösségeket öt kiemelt területre összpontosítsák. A 2020. évi uniós iparstratégia ismételten hangsúlyozta az IKT-szabványok fontosságát[39].

Létrejött az IKT-szabványosítással[40] foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő európai platform, amelynek feladata, hogy tanácsot adjon a Bizottságnak az IKT-szabványosítási politika végrehajtásával kapcsolatos kérdésekben, beleértve a prioritások felállítását és az előírások meghatározását. Több mint 150 intézkedést azonosítottak és tematikus területek szerint csoportosítottak.

3. Az európai szabványosítási rendszer finanszírozása (15., 16. és 17. cikk)

Az európai szabványügyi szervezetek és a III. melléklet szerinti szervezetek tevékenységeinek uniós finanszírozását a rendelet 15., 16. és 17. cikke határozza meg.

A 2015–2019-es időszakban az EU által a szabványosítási tevékenységekhez nyújtott támogatások összege összesen mintegy 105,3 millió EUR volt (85 millió EUR-t az európai szabványügyi szervezetek, 20 millió EUR-t pedig a III. melléklet szerinti szervezetek részére biztosítottak). Az EU és az EFTA társfinanszírozza a szervezetek költségeinek és tevékenységeinek egy részét. A támogatásokat működési és tevékenységi támogatások formájában nyújtják. A működési támogatások hozzájárulnak a működési költségvetéshez az éves munkaprogramok végrehajtása során, amelyek a Bizottság szabványosítási céljaival összhangban meghatározzák az egyes évekre tervezett tevékenységeket. A 2015–2019 közötti időszakra vonatkozó működési támogatások a mindennapi tevékenységek széles körét fedték le. A tevékenységi támogatások az uniós jogszabályokat és szakpolitikákat támogató konkrét tevékenységeket finanszíroztak. 2019-ben a tevékenységi támogatások az uniós finanszírozás 66 %-át tették ki az európai szabványügyi szervezetek és a III. melléklet szerinti szervezetek számára. A Bizottság az európai szabványügyi szervezetek jelentései alapján követi nyomon a finanszírozott tevékenységek végrehajtását.

Az európai szabványügyi szervezetek közül a CEN volt a fő kedvezményezett, mivel 2015 és 2019 között az európai szabványügyi szervezeteknek nyújtott teljes finanszírozás körülbelül 71 %-át kapta, ezt követte az ETSI (22 %-kal) és a CENELEC (7 %-kal). Az európai szabványügyi szervezetek számára a működési és tevékenységi támogatásokhoz nyújtott teljes uniós finanszírozás aránya általában változatlan maradt a jelentéstételi időszak alatt.

A III. melléklet szerinti szervezeteknek nyújtott pénzügyi támogatás célja az érdekcsoportok befogadásának javítása a szabványok kidolgozása terén, és ez a támogatás összességében növekedett az elmúlt 5 évben. A III. melléklet szerinti szervezeteknek nyújtott teljes uniós finanszírozásból 2015 és 2019 között az SBS és az ANEC kapta a legnagyobb részt (42,5 %, illetve 34,5 %). Az ECOS a teljes finanszírozás 15,7 %-át, az ETUC pedig 7,3 %-át kapta.

Ami az ESS finanszírozásának egyszerűsítését és az adminisztratív terhek csökkentését illeti, a Bizottság 2015-ben egyösszegű kifizetési mechanizmust vezetett be bizonyos költségeknek

[39] https://ec.europa.eu/growth/industry/policy_en - industrial-strategy-2020
[40] https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2758&lang=hu

a kapcsolódó támogatási megállapodások keretében történő finanszírozására, például a felmerült embernapok vagy utazási költségek terén. Ez a mechanizmus elősegítette az abból adódó adminisztratív terhek csökkentését, hogy az ilyen jellegű költségeket minden egyes esetben külön igazolni kell és nyilván kell tartani. Egy elemzés azonban feltárta, hogy a kedvezményezettek továbbra is bizonytalanok voltak a tekintetben, hogy az esetleges ellenőrzésekhez milyen nyilvántartási adatok szükségesek.

Ami a jelentéstételi követelményeket illeti, az érdekelt felek e jelentéstételi tevékenységek némelyikét megterhelőnek tartják. A működési támogatásra vonatkozó cselekvési tervek és jelentések elkészítése a legidőigényesebb feladat, és 2015 óta a szükséges embernapok száma kismértékben nőtt. Az európai szabványügyi szervezetek által szolgáltatott adatok azonban azt mutatják, hogy bár nőtt a tevékenységi támogatásokra vonatkozó javaslatok elkészítéséhez szükséges átlagos idő, a tevékenységi támogatásokról szóló jelentések elkészítéséhez szükséges átlagos idő csökkent.

4. Következtetések

Az 1025/2012/EU rendelet végrehajtásáról szóló, az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak címzett második jelentés azt mutatja, hogy az európai szabványosítási rendszer bizonyos tekintetben – például az új informatikai eszközök tekintetében – javult, de bizonyos területeken még van mit javítani. Ez különösen igaz az inkluzivitás szempontjaira, a nemzeti szabványügyi testületeknek az európai szabványosítási rendszerben betöltött szerepére és a harmonizált szabványok Bizottsághoz való kézbesítéséhez szükséges időre, amint azt a fentiekben bemutattuk.

Ami a szabványok és szabvány jellegű dokumentumok feldolgozására rendelkezésre álló időt illeti, az európai szabványügyi szervezeteknek és a Bizottságnak egyaránt tovább kell javítaniuk a hatékonyság növelésére irányuló erőfeszítéseiket, annak ellenére, hogy a Bizottság a közelmúltban erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy jelentősen csökkentse a harmonizált szabványok közzétételére rendelkezésre álló elfogadási időt.